Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 9. oktobra 2025*

„Predhodno odločanje – Državne pomoči – Uredba (EU) št. 651/2014 – Izjema za nekatere vrste pomoči, združljive z notranjim trgom – Napaka pri prevodu v romunski jezikovni različici te uredbe – Pravni učinki uredbe, s katero je bila ta napaka popravljena – Možnost izterjave pomoči, dodeljene pred popravkom, v skladu s pogoji, določenimi v različici uredbe, ki vsebuje napako v prevodu – Varstvo legitimnega pričakovanja – Pravna varnost“

V združenih zadevah C-416/24 in C-417/24,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ju je vložilo Curtea de Apel Bacău (višje sodišče v Bacăuu, Romunija) z odločbama z dne 18. aprila 2024, ki sta na Sodišče prispeli 11. junija 2024, v postopkih

On Air Media Professionals SRL (C-416/24)

proti

Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași

in

Different Media SRL (C-417/24)

proti

Ministerul Antreprenoriatului şi Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici şi Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare Exportului Iași,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi F. Biltgen, predsednik senata, T. von Danwitz, podpredsednik Sodišča v funkciji sodnika prvega senata, I. Ziemele, sodnica, A. Kumin in S. Gervasoni (poročevalec), sodnika,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

* Jezik postopka: romunščina.

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Evropsko komisijo Ł. Habiak, M. Lagrue, L. Nicolae in P. J. O. Van Nuffel, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 22. maja 2025

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago člena 2, točka 18(a), prvi stavek, Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 [PDEU] (UL 2014, L 187, str. 1) (v nadaljevanju: Uredba o splošnih skupinskih izjemah), člena 1(1) Uredbe Komisije (EU) 2021/452 z dne 15. marca 2021 o popravku romunske jezikovne različice Uredbe (EU) št. 651/2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 [PDEU] (UL 2021, L 89, str. 1) (v nadaljevanju: Uredba o popravku) ter načel varstva legitimnih pričakovanj in pravne varnosti.

2 Ta predloga z enakim besedilom sta bila vložena v okviru dveh sporov, in sicer, prvič, med On Air Media Professionals SRL (v nadaljevanju: On Air Media), družbo z omejeno odgovornostjo romunskega prava, in Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași (agencija za mala in srednja podjetja v Iašiju, Romunija) ter, drugič, med Different Media SRL, prav tako družbo z omejeno odgovornostjo romunskega prava, in Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași (ministrstvo za podjetništvo in turizem – agencija za mala in srednja podjetja, namenjena privabljanju naložb in spodbujanju izvoza iz Iaşija, Romunija) v zvezi z zahtevami za vračilo subvencij, ki so bile tema dvema družbama neupravičeno dodeljene v okviru ukrepov podpore podjetjem, prizadetim zaradi gospodarske krize, ki jo je povzročila pandemija covida-19.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba o splošnih skupinskih izjemah

3 V uvodni izjavi 14 Uredbe o splošnih skupinskih izjemah je navedeno:

„Pomoč, dodeljeno podjetjem v težavah, bi bilo treba izključiti iz področja uporabe te uredbe, saj bi bilo takšno pomoč treba oceniti v skladu s Smernicami Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah z dne 1. oktobra 2004, podaljšane s Sporočilom [Evropske k]omisije o podaljšanju uporabe Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah z dne 1. oktobra 2004, ali smernicami, ki jih nasledijo, da bi preprečili njihovo izogibanje, z izjemo pomoči za odpravo škode, ki jo povzročijo nekatere naravne nesreče. Zaradi zagotovitve pravne varnosti je primerno za opredelitev, da gre za podjetje v težavah za namene te uredbe, določiti jasna merila, ki ne zahtevajo ocene vseh posebnosti stanja podjetja.“

4 Člen 1 te uredbe, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavku 4 določa:

„Ta uredba se ne uporablja za:

[…]

(c) pomoč podjetjem v težavah, z izjemo sheme pomoči za povrnitev škode, ki so jo povzročile nekatere naravne nesreče.

[…]“

5 Prvotna romunska različica člena 2 navedene uredbe, naslovljenega „Opredelitev pojmov“, je določala:

„V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[…]

18. ‚podjetje v težavah‘ pomeni podjetje, za katero velja vsaj ena od naslednjih okoliščin:
(a) če je v primeru družbe z omejeno odgovornostjo (razen [malega ali srednjega podjetja (MSP)], ki obstaja manj kot tri leta ali, za namene upravičenosti do pomoči za financiranje tveganja, MSP v 7 letih po njegovi prvi komercialni prodaji in ki je upravičeno do naložb v financiranje tveganja po skrbnem pregledu izbranega finančnega posrednika) zaradi nakopičenih izgub izginila več kot polovica vpisanega osnovnega kapitala. To je v primeru, ko nakopičene izgube, ki se odštejejo od rezerv (in vseh drugih elementov, ki se na splošno štejejo za del lastnih sredstev družbe), povzročijo negativen kumulativni znesek, ki presega polovico vpisanega osnovnega kapitala. Za namene te določbe se ‚družba z omejeno odgovornostjo‘ nanaša predvsem na vrste podjetij iz Priloge I k Direktivi [2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS (UL 2013, L 182, str. 19), ‚osnovni kapital‘ pa vključuje, po potrebi, vse vplačane presežke kapitala,

[…]“

Uredba o popravku

6 V uvodnih izjavah 1 in 2 Uredbe o popravku je navedeno:

„(1) Romunska jezikovna različica [Uredbe o splošnih skupinskih izjemah] vsebuje napake v prvem stavku člena 2, točka 18(a) in v prvem stavku člena 2, točka 18(b), ki spreminjajo pomen določb.

(2) Romunsko jezikovno različico [Uredbe o splošnih skupinskih izjemah] bi bilo zato treba ustrezno popraviti. Druge jezikovne različice teh napak ne vsebujejo.“

7 Člen 1 Uredbe o popravku v odstavku 1 določa:

„[Uredba o splošnih skupinskih izjemah] se popravi tako:

Člen 2, točka 18(a), prvi stavek, se nadomesti s tem besedilom: „če je v primeru družbe z omejeno odgovornostjo (razen MSP, ki obstaja manj kot tri leta ali, za namene upravičenosti do pomoči za financiranje tveganja, MSP v 7 letih po njegovi prvi komercialni prodaji in ki je upravičeno do naložb v financiranje tveganja po skrbnem pregledu izbranega finančnega posrednika) zaradi nakopičenih izgub izginila več kot polovica vpisanega osnovnega kapitala.“

8 Člen 2 Uredbe o popravku določa:

„Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.“

Sklep z dne 27. avgusta 2020

9 Komisija je shemo državnih pomoči, naslovljeno „Podpora MSP in velikim podjetjem pri premagovanju gospodarske krize, ki jo je povzročila pandemija COVID-19“, ki ji jo je Romunija priglasila 20. avgusta 2020, odobrila s Sklepom Komisije C(2020) 5949 final z dne 27. avgusta 2020 o državni pomoči SA.58166 (2020/N) – Romunija – COVID-19: Podpora MSP in velikim podjetjem pri premagovanju gospodarske krize, ki jo je povzročila pandemija COVID-19 (UL 2020, C 302, str. 1) (v nadaljevanju: sklep z dne 27. avgusta 2020).

10 V točkah 16 in 47 obrazložitve tega sklepa je navedeno:

„16. Pomoč v okviru ukrepa se ne sme dodeliti podjetjem, ki so bila 31. decembra 2019 v težavah v smislu Uredbe o splošnih skupinskih izjemah, Uredbe o skupinskih izjemah za kmetijski sektor ali Uredbe o skupinskih izjemah za sektor ribištva in ribogojstva.

[…]

47. Komisija zato meni, da je ukrep potreben, primeren in sorazmeren za odpravo resne motnje v gospodarstvu države članice ter da izpolnjuje vse pogoje iz začasnega okvira. Natančneje:

[…]

– Pomoč v okviru ukrepa se ne sme dodeliti podjetjem, ki so bila 31. decembra 2019 že v težavah (glej točko 16 obrazložitve). Ukrep je zato v skladu s točko 22(c) začasnega okvira.“

Romunsko pravo

OUG št. 130/2020

11 Člen 4(1) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014-2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (izredna uredba vlade št. 130 o nekaterih ukrepih za dodelitev finančne podpore iz zunanjih nepovratnih skladov, povezanih z operativnim programom za

konkurenčnost 2014–2020, v okviru krize zaradi covida-19 in o drugih ukrepih na področju evropskih skladov) z dne 31. julija 2020 (*Monitorul Oficial al României*, del I, št. 705 z dne 6. avgusta 2020) (v nadaljevanju: OUG št. 130/2020) določa:

„Mikrosubvencije znašajo 2000 EUR in se dodelijo samo enkrat v obliki pavšalnega zneska v skladu s členom 3(1) Uredbe (EU) št. 1301/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in o posebnih določbah glede cilja ‚naložbe za rast in delovna mesta' ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1080/2006 (UL 2013, L 347, str. 289), kakor je bila spremenjena, in členom 67(1)(c) Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL 2013, L 347, str. 320)."

12 Člen 6 OUG št. 130/2020 določa:

„Mikrosubvencije iz člena 4(1) se na podlagi pogodbe o državni pomoči dodelijo upravičencem, ki kumulativno izpolnjujejo te pogoje:

(a) tekočo/operativno dejavnost so opravljali vsaj eno koledarsko leto pred datumom vložitve prošnje za financiranje, razen [v primeru fizičnih oseb z dovoljenjem in individualnih zdravniških ordinacij], za katere velja, da se je dejavnost lahko začela najpozneje 1. februarja 2020;

(b) v poslovnem letu pred vložitvijo vloge za nepovratna sredstva so ustvarili promet, ki je v romunskih levih (RON) najmanj enakovreden 5000 EUR na datum vložitve prošnje za financiranje, z izjemo upravičencev do državne pomoči iz člena 5(1)(a), ustanovljenih v letu 2019, s prometom pod 5000 EUR, za katere se najnižji prag prometa izračuna s pomnožitvijo števila celih mesecev dejavnosti v letu 2019 z zneskom 415 EUR, in upravičencev do državne pomoči iz člena 5(1)(b) in (c);

(c) svojo dejavnost nadaljujejo vsaj šest mesecev po dodelitvi podpore v obliki mikrosubvencij."

13 Člen 32 OUG št. 130/2020 določa:

„(1) Pravila o dodelitvi državnih pomoči so določena v okviru sheme državne pomoči – podpora za MSP, predložene v mnenje Evropski komisiji.

(2) Vsakršna sprememba sheme državne pomoči – podpora za MSP in/ali dodatek k tej shemi začne učinkovati na datum, ko Evropska komisija pošlje sklep o odobritvi."

Odlok št. 1060/2857/2020

14 Priloga k Ordinul nr. 1060/2857/2020 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19 (odlok št. 1060/2857/2020 o odobritvi sheme državne pomoči – podpora za MSP za premagovanje gospodarske krize, ki jo je povzročila pandemija covida-19) z dne 8. septembra 2020 (*Monitorul Oficial al României*, del I, št. 835 z dne 11. septembra 2020) (v nadaljevanju: odlok

št. 1060/2857/2020), ki sta ga sprejeli Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri (ministrstvo za gospodarstvo, energetiko in poslovno okolje, Romunija) in Ministerul Fondurilor Europene (ministrstvo za evropske sklade, Romunija), v točki 3.6 vsebuje to opredelitev:

„‚podjetja v težavah' – v skladu s členom 2, točka 18(a), [Uredbe o splošnih skupinskih izjemah] se podjetje šteje za podjetje v težavah v teh okoliščinah:

(i) če je v primeru družbe z omejeno odgovornostjo (razen MSP, ki obstaja vsaj tri leta) zaradi nakopičenih izgub izginila več kot polovica vpisanega osnovnega kapitala. To je v primeru, ko nakopičene izgube, ki se odštejejo od rezerv (in vseh drugih elementov, ki se na splošno štejejo za del lastnih sredstev družbe), povzročijo negativen kumulativni znesek, ki presega polovico vpisanega osnovnega kapitala. Za namene te določbe se ‚družba z omejeno odgovornostjo' nanaša predvsem na vrste podjetij iz Priloge I k Direktivi [2013/34], ‚osnovni kapital' pa vključuje, po potrebi, vse vplačane presežke kapitala;

[…]"

15 V točki 6.19 priloge k temu odloku je navedeno:

„Splošna merila za upravičenost do financiranja v okviru ukrepov iz te sheme državne pomoči so ta:

(a) upravičenci 31. decembra 2019 niso podjetja v težavah v smislu člena 2, točka 18, Uredbe o splošnih skupinskih izjemah, z izjemo [fizičnih oseb z dovoljenjem in individualnih zdravniških ordinacij];

(b) v zvezi z njimi ni bil izdan ali izvršen noben sklep o vračilu državne pomoči; […]

(c) niso bili predmet prisilne poravnave, postopka likvidacije, postopka zaradi insolventnosti ali stečajnega postopka."

Odlok št. 2989/2020

16 V točki 8.11 priloge k Ordinul nr. 2989/2020 privind aprobarea Procedurii de implementare a măsurii « Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile » din cadrul schemei de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014 – 2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (odlok št. 2989/2020 o odobritvi postopka za izvajanje ukrepa „mikrosubvencije, dodeljene iz nepovratnih zunanjih skladov" v okviru sheme državne pomoči, vzpostavljene z izredno uredbo vlade št. 130 o nekaterih ukrepih za dodelitev finančne podpore iz zunanjih nepovratnih skladov, povezanih z operativnim programom za konkurenčnost 2014–2020, v okviru krize zaradi covida-19 in o drugih ukrepih na področju evropskih skladov) z dne 30. septembra 2020 (*Monitorul Oficial al României*, del I, št. 902 z dne 5. oktobra 2020) je v bistvu določeno, da bo državna pomoč v celoti vrnjena, če se po preverjanjih, opravljenih po podpisu pogodb o financiranju, ugotovi, da prejemnik ne spada v kategorijo upravičenih subjektov iz OUG št. 130/2020.

Spora o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

17 Romunija je 20. avgusta 2020 Komisiji priglasila shemo pomoči, naslovljeno „Podpora MSP in velikim podjetjem pri premagovanju gospodarske krize, ki jo je povzročila pandemija COVID-19“. Komisija je to shemo državne pomoči odobrila s sklepom z dne 27. avgusta 2020.

18 V skladu s točko 16 obrazložitve tega sklepa na podlagi odobrene sheme ni bilo mogoče dodeliti nobene državne pomoči podjetjem, ki so bila 31. decembra 2019 v težavah v smislu člena 2, točka 18, Uredbe o splošnih skupinskih izjemah. Kot je razvidno iz točke 47 obrazložitve navedenega sklepa, je šlo za enega od pogojev, ki jih je Komisija postavila za to, da bi lahko shemo pomoči razglasila za potrebno, primerno in sorazmerno ter torej združljivo z notranjim trgom.

19 Po priglasitvi sklepa z dne 27. avgusta 2020 so romunski organi shemo pomoči izvajali z odlokom št. 1060/2857/2020.

20 V točki 6.1 priloge k temu odloku je bila predvidena dodelitev pomoči v višini največ 2000 EUR na upravičenca za nekatere kategorije MSP.

21 V skladu s sklepom z dne 27. avgusta 2020 je bilo eno od splošnih meril za upravičenost, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci, ki zaprosijo za financiranje, v skladu s točko 6.19 priloge k navedenemu odloku, da 31. decembra 2019 niso bili v težavah v smislu člena 2, točka 18, Uredbe o splošnih skupinskih izjemah. Opredelitev „podjetje v težavah“ iz te določbe je bila navedena v točki 3.6(i) priloge k temu odloku.

22 Družbi On Air Media in Different Media sta v okviru navedene sheme pomoči 10. decembra 2020 sklenili pogodbi o financiranju, na podlagi katerih sta ti družbi prejeli mikrosubvencijo v višini 9679 RON (približno 1945 EUR), ki naj bi jima bila v pomoč pri premagovanju gospodarske krize, ki jo je povzročila pandemija covida-19.

23 Vsaka od teh mikrosubvencij je bila predmet sklepa o vračilu, in sicer z dne 8. novembra 2022 za družbo On Air Media in z dne 18. oktobra 2022 za družbo Different Media. Romunski organi so menili, da ti družbi ne izpolnjujeta enega od zakonskih pogojev za upravičenost do zadevnih subvencij, ker sta bili 31. decembra 2019 „podjetji v težavah“ v smislu točke 3.6(i) priloge k odloku št. 1060/2857/2020, saj so kapitalske izgube, ki sta jih navedeni družbi zabeležili na ta datum, znatno presegale polovico njunega vpisanega kapitala.

24 Družbi Air Media in Different Media sta zoper ta sklepa o vračilu vložili tožbi pri Tribunalul Neamț (okrožno sodišče v Neamțu, Romunija). Trdili sta, da izpolnjujeta vse pogoje za pridobitev mikrosubvencij in da zlasti nimata značilnosti podjetij v težavah v smislu člena 2, točka 18, Uredbe o splošnih skupinskih izjemah. Te določbe v romunski različici te uredbe naj bi namreč iz kategorije „podjetij v težavah“ izključevale „MSP, ki obstajajo vsaj tri leta“. Družbi On Air Media in Different Media pa sta trdili, da sta ob sklenitvi njunih pogodb o financiranju obstajali že trinajst oziroma osemnajst let.

25 Tribunalul Neamț (okrožno sodišče v Neamțu) je ti tožbi zavrnilo. To sodišče se je oprlo na dejstvo, da je bila romunska jezikovna različica Uredbe o splošnih skupinskih izjemah popravljena z Uredbo o popravku po dodelitvi subvencij družbama On Air Media in Different Media ter da tako popravljena Uredba o splošnih skupinskih izjemah določa, da le MSP, ki obstajajo manj kot

tri leta, ne pa – kot v prvotni različici te uredbe v romunskem jeziku – MSP, ki obstajajo več kot tri leta, ne spadajo na področje uporabe pojma „podjetja v težavah“ in so tako upravičena do zadevne pomoči.

26 To sodišče je menilo, da z Uredbo o popravku Uredba o splošnih skupinskih izjemah ni bila spremenjena, temveč je bila le popravljena njena različica v romunskem jeziku, saj se je prvotna različica v angleškem jeziku od svojega sprejetja nanašala na MSP, „ki obstaja manj kot tri leta“. Zato je uporabilo člen 2, točka 18, Uredbe o splošnih skupinskih izjemah, kakor je bil popravljen z Uredbo o popravku, in ugotovilo, da družbi On Air Media in Different Media na datum vložitve vlog za nepovratna sredstva nista izpolnjevali vseh meril za upravičenost.

27 Ti družbi sta zoper prvostopenjski sodbi vložili pritožbi pri Curtea de Apel Bacău (višje sodišče v Bacăuu, Romunija), ki je predložitveno sodišče.

28 Pred tem sodiščem, na prvem mestu, menita, da so romunski organi retroaktivno uporabili Uredbo o popravku, saj je bila ta sprejeta marca 2021, to je več kot tri mesece po podpisu zadevnih pogodb o financiranju in celo po tem, ko so bile subvencije uporabljene za nakup opreme.

29 Na drugem mestu, trdita, da pojem „izvirna različica uredbe“ v angleškem jeziku, ki je naveden v obrazložitvi prvostopenjske sodbe, nima pravne podlage, saj je romunski jezik eden od 24 uradnih jezikov Evropske unije, tako kot kateri koli od preostalih 23 jezikov.

30 Na tretjem mestu, navajata, da je na dan podpisa zadevnih pogodb o financiranju romunska različica Uredbe o splošnih skupinskih izjemah veljala že več kot šest let brez sprememb in da je bilo besedilo te uredbe popolnoma v skladu z vsemi drugimi normativnimi akti, ki so se uporabljali v obravnavanem primeru, zlasti z odlokom št. 1060/2857/2020, ki je vseboval enako besedilo. V teh okoliščinah trdita, da sta vložili vlogi za nepovratna sredstva, podpisali pogodbo o financiranju in to pogodbo izvajali v dobri veri.

31 Predložitveno sodišče meni, da mora odgovoriti na vprašanje, ali sprejetje uredbe o popravku jezikovne različice prve uredbe Unije povzroči retroaktivno uporabo popravljene različice od začetka veljavnosti prve uredbe ali pa učinkuje šele od začetka veljavnosti uredbe o popravku.

32 Sprašuje se tudi, ali načeli pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj nasprotujeta vračilu državne pomoči, dodeljene v skladu s pogoji, ki so bili prvotno določeni v romunski različici Uredbe o splošnih skupinskih izjemah, v okoliščinah, kakršne so te v zadevah, o katerih odloča.

33 Nazadnje ugotavlja, da nacionalna sodna praksa glede teh vprašanj ni enotna.

34 V teh okoliščinah je Curtea de Apel Bacău (višje sodišče v Bacăuu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali ima sprejetje uredbe, s katero je popravljena uradna romunska jezikovna različica uredbe Unije, in sicer [Uredbe o popravku], učinek retroaktivne uporabe popravljene različice od začetka veljavnosti prvotne uredbe ali pa učinkuje le za naprej, to je od začetka veljavnosti uredbe o popravku, če so nacionalni organi odobrili državno pomoč v skladu s pogoji, ki jih je urejala prvotna različica [Uredbe o splošnih skupinskih izjemah] v romunskem jeziku, in so po začetku veljavnosti [Uredbe o popravku] zahtevali vračilo dodeljene državne pomoči?

2. Ali enakovrednost jezikovnih različic uredbe Unije pomeni, da se nacionalni organi države članice proti prejemniku državne pomoči, ki je bila dodeljena v skladu s prvotno romunsko jezikovno različico [Uredbe o splošnih skupinskih izjemah], lahko sklicujejo na določbe [Uredbe o popravku], s katerimi je bila navedena različica popravljena, da bi zahtevali vračilo državne pomoči, če je prejemnik ravnal brez krivde?

3. Ali je treba pravo Unije ter zlasti načeli varstva legitimnih pričakovanj in pravne varnosti razlagati tako, da nasprotujejo vračilu državne pomoči, dodeljene ob upoštevanju pogojev, prvotno določenih v romunski jezikovni različici, ki jih druge jezikovne različice [Uredbe o splošnih skupinskih izjemah] niso vsebovale, pri čemer je bila z [Uredbo o popravku] po dodelitvi državne pomoči popravljena tudi romunska jezikovna različica?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

35 Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba Uredbo o popravku razlagati tako, da se z njo retroaktivno popravlja romunska jezikovna različica Uredbe o splošnih skupinskih izjemah od datuma začetka veljavnosti zadnjenavedene uredbe.

36 Najprej je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso zagotovo v interesu pravnega reda Unije, da se zaradi izogibanja prihodnjim različnim razlagam vsaka določba prava Unije razlaga enotno, kar naj bi se zagotavljalo s pristojnostjo Sodišča na podlagi člena 267 PDEU (glej v tem smislu sodbi z dne 18. oktobra 1990, Dzodzi, C-297/88 in C-197/89, EU:C:1990:360, točki 37 in 38, ter z dne 16. junija 2016, Rodríguez Sánchez, C-351/14, EU:C:2016:447, točka 61).

37 Potreba po enotni razlagi določb prava Unije izključuje, da bi se ob dvomu besedilo določbe upoštevalo ločeno, ter zahteva, nasprotno, naj se razlaga in uporablja ob upoštevanju jezikovnih različic v drugih uradnih jezikih (sodbi z dne 5. decembra 1967, van der Vecht, 19/67, EU:C:1967:49, str. 456, in z dne 10. aprila 2025, Tartisai, C-238/24, EU:C:2025:258, točka 30).

38 Vendar je treba, kot je tudi Sodišče ustaljeno razsojalo, vsem jezikovnim različicam besedila prava Unije načeloma priznati enako vrednost (sodbi z dne 2. aprila 1998, EMU Tabac in drugi, C-296/95, EU:C:198:152, točka 36, in z dne 4. oktobra 2024, AFAÏA, C-228/23, EU:C:2024:829, točka 38).

39 Če se med jezikovnimi različicami besedila Unije pojavijo razlike, je treba zadevno določbo razlagati glede na splošno sistematiko in namen ureditve, katere del je (sodbi z dne 27. oktobra 1977, Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, točka 14, in z dne 10. aprila 2025, Tartisai, C-238/24, EU:C:2025:258, točka 30).

40 Vendar se s tako razlago določbe prava Unije jasnemu in natančnemu besedilu te določbe ne sme odvzeti ves polni učinek (sodbi z dne 8. decembra 2005, ECB/Nemčija, C-220/03, EU:C:2005:748, točka 31, in z dne 3. septembra 2024, Illumina in Grail, C-611/22 P in C-625/22 P, EU:C:2024:677, točka 126).

41 Zaradi neskladja med romunsko različico z jasnim in nedvoumnim besedilom ter drugimi jezikovnimi različicami člena 2, točka 18, Uredbe o splošnih skupinskih izjemah je Komisija sprejela Uredbo o popravku, na kateri temeljita spora o glavni stvari.

42 Uredba o splošnih skupinskih izjemah, s katero so nekatere vrste pomoči razglašene za združljive z notranjim trgom na podlagi členov 107 in 108 PDEU, v skladu s členom 1(4)(c) s svojega področja uporabe izključuje „podjetja v težavah“, ki so opredeljena v njenem členu 2, točka 18.

43 Medtem ko so bila v prvotni romunski različici zadnjenavedene določbe, ki je bila 26. junija 2014 objavljena v *Uradnem listu Evropske unije*, iz kategorije podjetij v težavah, kar zadeva družbe z omejeno odgovornostjo, povsem nedvoumno izključena MSP, ki so obstajala vsaj tri leta, so bila v drugih jezikovnih različicah navedene določbe, ki so bile v *Uradnem listu Evropske unije* objavljene istega dne, iz te kategorije prav tako jasno izključena MSP, ki so obstajala manj kot tri leta.

44 Kar zadeva vprašanje, ali ima Uredba o popravku retroaktivni učinek, je treba najprej opozoriti, da v skladu s členom 297 PDEU akti Unije začnejo veljati z dnem, ki je v njih določen, sicer pa dvajseti dan po njihovi objavi.

45 Dalje, iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je treba materialnopravna pravila Unije – v nasprotju s postopkovnimi pravili, za katera se na splošno šteje, da se uporabljajo na datum začetka svoje veljavnosti – za zagotovitev spoštovanja načel pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj razlagati tako, da se na položaje, ki so nastali pred začetkom veljavnosti teh pravil, nanašajo samo, če iz njihovega besedila, ciljev ali strukture jasno izhaja, da jim je treba pripisati tak učinek (glej v tem smislu sodbo z dne 22. junija 2022, Volvo in DAF Trucks, C-267/20, EU:C:2022:494, točka 31 in navedena sodna praksa).

46 V obravnavani zadevi Uredba o popravku, ki se nanaša na materialnopravno pravilo, v členu 2 določa, da začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*, in ne določa izrecno, da začne veljati prej.

47 Kljub temu je retroaktivna veljavnost Uredbe o popravku jasno razvidna iz njenega namena.

48 Kot je navedeno v uvodnih izjavah 1 in 2 Uredbe o popravku, je namen te uredbe popraviti romunsko jezikovno različico prvega stavka člena 2, točka 18(a), Uredbe o splošnih skupinskih izjemah in prvega stavka člena 2, točka 18(b), te uredbe, ki vsebuje napake, ki spreminjajo pomen teh določb, ne pa drugih jezikovnih različic.

49 Iz namena Uredbe o popravku je razvidno, da se želi z njo ponovno vzpostaviti enotnost pri razlagi člena 2, točka 18, Uredbe o splošnih skupinskih izjemah v vseh jezikovnih različicah te določbe, tako da se *ab initio* retroaktivno popravi napaka pri prevodu, ki jo je vsebovala romunska različica Uredbe o splošnih skupinskih izjemah.

50 Če bi bila namreč z Uredbo o popravku romunska različica Uredbe o splošnih skupinskih izjemah popravljena le za naprej, bi v obdobju med začetkom veljavnosti Uredbe o splošnih skupinskih izjemah in začetkom veljavnosti Uredbe o popravku hkrati obstajali nezdružljivi različici Uredbe o splošnih skupinskih izjemah in obe bi temeljili na jasnem in natančnem besedilu.

51 Take razlage Uredbe o popravku ne bi bilo mogoče sprejeti, ne da bi bila kršena zahteva po enotni razlagi in uporabi prava Unije, na katero je bilo opozorjeno v točkah 36 in 37 te sodbe.

52 Na prvo vprašanje je torej treba odgovoriti, da je treba Uredbo o popravku razlagati tako, da retroaktivno popravlja romunsko jezikovno različico Uredbe o splošnih skupinskih izjemah od datuma začetka veljavnosti zadnjenavedene uredbe.

Drugo in tretje vprašanje

53 Predložitveno sodišče želi z drugim in tretjim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu izvedeti, ali je treba načeli pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj razlagati tako, da nasprotujeta temu, da se na podlagi Uredbe o popravku izterjajo pomoči, ki jih je Romunija dodelila pred sprejetjem te uredbe na podlagi sheme pomoči, odobrene s sklepom z dne 27. avgusta 2020.

54 Kot je bilo razsojeno v točki 52 te sodbe, se z Uredbo o popravku retroaktivno popravlja romunska jezikovna različica Uredbe o splošnih skupinskih izjemah od datuma začetka veljavnosti zadnjenavedene uredbe.

55 Glede na popravljeno romunsko različico ni sporno, da bi bilo treba družbi On Air Media in Different Media šteti za podjetji v težavah v smislu člena 2, točka 18, Uredbe o splošnih skupinskih izjemah in da bi ju bilo zato treba izključiti iz prejemanja subvencij iz postopkov v glavni stvari.

56 V skladu z ustaljeno sodno prakso pa mora ugotovitev nezakonitosti pomoči načeloma privesti do njenega vračila nacionalnim organom, da se vzpostavi prejšnje stanje (glej v tem smislu sodbo z dne 8. decembra 2011, Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, točka 33, in sklep z dne 28. februarja 2024, Grčija/Komisija, C-797/22 P, EU:C:2024:174, točka 71).

57 Vendar morajo ti organi pri izvajanju prava Unije spoštovati temeljna načela, zlasti načeli pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj (sodbi z dne 1. aprila 1993, Lageder in drugi, C-31/91 in C-44/91, EU:C:1993:132, točka 33, in z dne 5. septembra 2024, Novo Banco in drugi, od C-498/22 do C-500/22, EU:C:2024:686, točka 100).

58 Načelo pravne varnosti pomeni, da mora ureditev zadevnim osebam omogočiti, da se natančno seznanijo z obsegom obveznosti, ki jim jih nalaga (sodbi z dne 1. oktobra 1998, Združeno kraljestvo/Komisija, C-209/96, EU:C:1998:448, točka 35, in z dne 22. februarja 2022, Stichting Rookpreventie Jeugd in drugi, C-160/20, EU:C:2022:101, točka 41).

59 Čeprav načelo pravne varnosti praviloma nasprotuje temu, da bi akt Unije začel veljati pred objavo ali vročitvijo, je lahko izjemoma drugače, če to zahteva cilj v splošnem interesu in če se ustrezno upoštevajo legitimna pričakovanja zadevnih oseb (sodbi z dne 25. januarja 1979, Racke, 98/78, EU:C:1979:14, točka 20, in z dne 12. novembra 1981, Meridionale Industria Salumi in drugi, od C-212/80 do C-217/80, EU:C:1981:270, točka 10) ter če iz besedila, ciljev ali sistematike zadevnih pravil jasno izhaja, da jim je treba pripisati tak učinek (sodbi z dne 24. septembra 2002, Falck in Acciaierie di Bolzano, C-74/00 P in C-75/00 P, EU:C:2002:524, točka 119, ter z dne 30. aprila 2019, Italija/Svet (Ribolovna kvota za sredozemsko mečarico), C-611/17, EU:C:2019:332, točka 106 in navedena sodna praksa).

60 Kar zadeva pogoj, ki se nanaša na spoštovanje načela varstva legitimnih pričakovanj, je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso pravica do sklicevanja na to načelo pogojena s tem, da so pristojni organi Unije zadevni osebi dali natančna, brezpogojna in dosledna zagotovila, ki izvirajo iz pooblaščenih in zanesljivih virov (sodba z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 97 in navedena sodna praksa).

61 Praksa države članice, ki je v nasprotju s podrobno ureditvijo Unije, tako ne more ustvariti legitimnega pričakovanja pri posamezniku, ki ima korist od tako nastalega položaja (sodbi z dne 15. decembra 1982, Maizena, 5/82, EU:C:1982:439, točka 22, in z dne 19. decembra 2024, Kaduna, C-244/24 in C-290/24, EU:C:2024:1038, točka 131).

62 Na področju državnih pomoči iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da lahko glede na obveznost nadzora državnih pomoči, ki ga izvaja Komisija na podlagi člena 108 PDEU, podjetja, ki jim je bila pomoč dodeljena, na eni strani načeloma legitimno pričakujejo, da je pomoč zakonita le, če je bila dodeljena v skladu s postopkom iz navedenega člena, in da mora biti na drugi strani skrben gospodarski subjekt navadno sposoben ugotoviti, ali se je ravnalo v skladu z navedenim postopkom (sodba z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 98 in navedena sodna praksa).

63 Sodišče kljub temu priznava možnost, da se prejemnik nezakonite pomoči sklicuje na izjemne okoliščine, zaradi katerih je lahko upravičeno pričakoval, da je ta pomoč zakonita, in tako nasprotuje njenemu vračilu (glej v tem smislu sodbo z dne 20. septembra 1990, Komisija/Nemčija, C-5/89, EU:C:1990:320, točka 16).

64 V obravnavanem primeru, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 80 sklepnih predlogov, zaupanje, ki sta ga družbi On Air Media in Different Media lahko imeli v to, da spadata med upravičence do pomoči, ki bi se lahko odobrile na podlagi Uredbe o splošnih skupinskih izjemah, ni temeljilo le na ravnanju romunskih organov, natančneje na nacionalni shemi pomoči in sklepih o dodelitvi teh pomoči, sprejetih v tem okviru, ampak tudi na jasnem, čeprav napačnem besedilu romunske različice Uredbe o splošnih skupinskih izjemah, objavljene v *Uradnem listu Evropske unije*, na katero je ta shema pomoči napotovala.

65 V zvezi s tem, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 73 sklepnih predlogov, družbama On Air Media in Different Media v okoliščinah postopkov v glavni stvari ni mogoče očitati, da nista preverili drugih jezikovnih različic člena 2, točka 18, Uredbe o splošnih skupinskih izjemah, saj nič v besedilu prvotne romunske različice te določbe ni povzročalo nikakršnih težav pri razlagi.

66 Poleg tega je Komisija zadevno nacionalno shemo pomoči, ki ji je bila ustrezno priglašena, odobrila s sklepom z dne 27. avgusta 2020, kar je prav tako lahko vzbudilo legitimna pričakovanja glede zakonitosti pomoči, dodeljenih na podlagi te sheme.

67 Glede na navedeno je treba na drugo in tretje vprašanje odgovoriti, da je treba načeli pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj razlagati tako, da nasprotujeta temu, da se na podlagi Uredbe o popravku izterjajo pomoči, ki jih je Romunija dodelila pred sprejetjem te uredbe na podlagi sheme pomoči, odobrene s sklepom z dne 27. avgusta 2020.

Stroški

68 Ker je ta postopek za stranke iz postopkov v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški navedenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Uredbo Komisije (EU) 2021/452 z dne 15. marca 2021 o popravku romunske jezikovne različice Uredbe (EU) št. 651/2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 [PDEU] je treba razlagati tako, da retroaktivno popravlja romunsko jezikovno različico Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 [PDEU] od datuma začetka veljavnosti zadnjenavedene uredbe.**

2. **Načeli pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj je treba razlagati tako, da nasprotujeta temu, da se na podlagi Uredbe 2021/452 izterjajo pomoči, ki jih je Romunija dodelila pred sprejetjem te uredbe na podlagi sheme pomoči, odobrene s Sklepom Komisije C(2020) 5949 final z dne 27. avgusta 2020 o državni pomoči SA.58166 (2020/N) – Romunija – COVID-19: Podpora MSP in velikim podjetjem pri premagovanju gospodarske krize, ki jo je povzročila pandemija COVID-19.**

Podpisi